

Andet, I detmindste holder jeg det for rigtigt, og Grev Spønnek har ogsaa antaget, at Landsthinget snarest muligt vilde drage Omsorg for, hvis det blev antaget at udbetale den nu foreslaaede contante Sum, at disse Bornholmere, der have udført disse overordentlige Quantiteter af Brændeviin, ikke senere kunne videre udføre deres Plan; man maatte da inden 3die Behandling søge at faae § 4 saaledes modificeret, at de ikke kunde faae Godtgjørelse for det til frie og fremmede Steder udførte Brændeviin inden en vis i Loven bestemt Tid, t. Ex. 1ste April 1852, fremdeles, at de ikke kunde indføre det afgiftsfrit til andre Steder i Riget, før en lignende Tidspunkt. Dersom det nu skete saaledes, vilde Følgerne deraf imidlertid blive, at der paa Bornholm vilde forblive en betydelig Deel mere Brændeviin, end Bornholmerne kunde bruge, og dette vilde skade og forrykke Næringsforholdene paa Bornholm. Det er vel blevet forudsat af Finantsministeren, at denne Omgang kunde have været hindret ved en provisorisk Lov, men Finantsministeren har selv forklaret, at han ikke ansaae Regjeringen beføiet til ved en provisorisk Lov at give saadanne indgribende Forkrifter; han ønsker heller ikke nu, at der saaledes gribes ind ved den foreliggende endelige Lov, han vil lade dem, der have disse Godtgjørelser, gjøre sig den dermed forbundne Fordeel i Genhold til Loven, forudsat at det faaer sit Forblivende ved hvad Folkethinget har foreslaaet; men, hvis man her skulde komme til et andet Resultat, til at give en stor og betydelig fast bestemt Erstatning, da maa han værges sig imod ubetinget at gjøre Consumenterne en saa betydelig Indrømmelse. Det var af disse Grunde, at Finantsministeren nu er gaaet over til at tilraade Thinget at holde paa Lovforslaget. Den ærede Indenrigsminister, som nu ikke længere er tilstede, har med Hensyn til at denne Sag ogsaa staaet i Forbindelse med Indenrigsministeriet, yttret for mig, at han er af samme Anskuelse.

Jeg skal endnu blot tilføie et Par Bemærkninger i Anledning af hvad den ærede Landsthingsmand fra Bornholm yttrede. For det Første troer jeg, at Forbruget af Brændeviin maaskee noget kan aftage paa Bornholm, men

da Folkemængden ogsaa der paa Landet tiltaager, og da en Befolkning ikke let afviger fra sin vante Levemaade, troer jeg ikke, Forfjellen kan blive meget betydelig med Hensyn til hvad der af Brændeviin hidtil har været forbrugt paa Bornholm og hvad der fremtidig vil blive brugt. Med Hensyn til det Brændeviin, som igjen bliver udført deraf i de omhandlede første 10 Aar, har Finantsministeren meent, at det er en Bausfællighed, som kan overvindes og er blevet overvundet af Soldsvæsenet, hvor slige Forhold tidligere ere fremkomne. Der har jo, som bekjendt, i tidligere Tider fundet store Misligheder Sted i saa Henseende, som et dygtigere Soldsvæsen senere har vidst at fjerne.

Naar den ærede Landsthingsmand har opholdt sig ved Bornholms Stilling, er det vel ganske vist, at Hartkornet paa Bornholm er mindre værd end en Td. Hartkorn forholdsvis her i Landet; men at man derfor skulde udjævne Forfjellen mellem Skatterne, saaledes at Den i det Hele kun kom til at svare halv Skat — saa stor troer jeg ikke Forfjellen er, og at Bornholms Militairforhold visnok saavel af Landet selv som af Alle maa anses som et betydeligt Fortrin for Den i Sammenligning med den Byrde, som Værnepligten viser sig at være for den øvrige Deel af Landet, det har navnlig vilst sig i disse Krigstider. Naar Den ønsker Capital, fordi den mangler Capital, da er det jo ganske sandt, at Den er blottet for Capitaler, men det har visnok ikke været den ærede Landsthingsmands Mening dermed, at det ei skulde følge af de naturlige Forhold; det er det Samme, som let skeer paa enhver anden af de mindre Der, som paa Grund af isoleret Belliggenhed og andre Forhold ikke har kunnet følge med de øvrige Provindsler, at der netop paa Grund af denne Isolering vedligeholder sig Forhold paa Den, som det ligger i Tingens Natur, kunne have forhindret den Opsamling af Capital, som har fundet Sted paa en stor Deel af de andre Egne i Riget, og at som Folge deraf Gienkomme der forholdsvis staae lavere. Naar man betragter Landets Stilling i det Hele, troer jeg ogsaa, at den Bestemmelse, hvorved det med alle Rigets Dele her kommer under